Gerçek Hak Sahibinin Markası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	26.03.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/4710	2026/1714	SMK 6/3, SMK 7, SMK 25, TMK 2, HMK 373/2

ÖZET

Önceki tescil sahibi, ibareyi yıllardır kullanan davalının sonraki markasının hükümsüzlüğünü istemiştir. Daire, davalının fiilen kullandığı mal ve hizmetlerde önceye dayalı gerçek hak sahibi olduğunu, bu kapsamda hükümsüzlük talebinin TMK 2 ile değerlendirilmesi gerektiğini belirterek bozmuştur.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/gercek-hak-sahibinin-sonraki-marka-tescili-2026-1714/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2025/4710 E. , 2026/1714 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/1522 Esas, 2025/702 Karar

HÜKÜM : Kısmen kabul

İLK DERECE MAHKEMESİ : Bakırköy 2. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2021/588 E., 2023/105 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı Yargıtayca duruşma istemli olarak taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne, dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 369/2 hükmü gereğince miktar veya değer söz konusu olmaksızın duruşmalı olarak incelenmesi gereken dava ve işlerin dışında bulunduğundan duruşma isteğinin reddine karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının yetkili temsilcisi bulunduğu... Ltd. Şti.'nin 2012 yılından bu yana tekstil sektöründe kullandığı "..." markasının ... numarası ile davacı adına tescil ettirildiğini, davalıya ait 2016/... sayılı "..." ve 2020/... sayılı "... ..." markalarının, müvekkiline ait "..." markasının kelime olarak bire bir kullanılması sebebiyle tüketici nezdinde karışıklığa yol açarak marka hakkına tecavüz oluşturduğunu ve bu kullanımın müvekkilini zarara uğrattığını, sonraki tescil tarihli olan davalıya ait markaların hükümsüzlüğüne karar verilmesi gerektiğini ileri sürerek marka haklarına tecavüzünün tespitine, menine, davalı markalarının hükümsüzlüğüne, 5.000,00 TL maddi, 1.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davalının 2011 yılından bu yana içinde "..." ibaresi yer alan tescilli markasının bulunduğunu, müvekkilinin "... ..." markasının Avrupa tescilini de aldığını, müvekkilinin "... ..." markasını 2010 yılından bu yana tekstil sektöründe lider hale getirdiğini, önceye dayalı gerçek hak sahibinin müvekkili olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalının 2012 yılından itibaren "..." markasını davacı ile aynı ticaret alanında yoğun ve aralıksız kullandığı, ulusal çapta yayın yapan dergilere konu olduğu, magazinel olarak tanınırlığı yüksek mankenler ile yaptığı organizasyonların haberlerde yer aldığı, bu itibarla basiretli bir tacir olma yükümlülüğünde bulunan davacının bu markasal kullanımdan haberdar olmasının kendisinden beklenebileceği, buna mukabil davacının yaklaşık 9 yıl markasal kullanıma sessiz kalarak hak kaybına uğradığının anlaşıldığı, davalının kötüniyetini ispata yarayacak derecede bir delil sunulmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, hüküm, davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacı vekilinin diğer istinaf itirazlarının yerinde olmadığı, marka hukukunda markanın tekliği ve tescilde öncelik ilkeleri gereğince, sonraki marka hükümsüz kılınmadıkça gerçek hak sahipliğinin, tescil engelinin aşılmasına ve önceki markasının mevcudiyetine rağmen sonraki markanın tesciline imkan vermeyeceği, davalı markasının tescil tarihi ve dava tarihi dikkate alındığında marka hükümsüzlüğü talebi yönünden sessiz kalma yoluyla hak kaybının da söz konusu olmadığı, davacı markası hükümsüz kılınmadığından davalının 2016/... sayılı "...+..." ibareli markasının hükümsüzlüğü talebinin reddi yönünde hüküm kurulmasının doğru olmadığı, davalının hükümsüzlüğü talep edilen 2020/... sayılı markası dava tarihinde tescilli olmadığı gibi sonrasında da başvurunun geçersiz hale geldiği, bu nedenle söz konusu markanın hükümsüzlüğü talebi yönünden davacının hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak markaya tevacüzün tespiti, meni, maddi ve manevi tazminat taleplerinin reddine, 2020/... sayılı markanın hükümsüzlüğü talebinin hukuki yarar dava şartı yokluğundan reddine, davacının 2016/... sayılı markanın hükümsüzlüğü talebinin kabulü ile davalının 2016/... sayılı "...+..." markasının hükümsüzlüğü ile sicilden terkinine karar verilmiş, hüküm, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A.Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, marka hakkına tecavüzün tespiti, meni, hükümsüzlük, maddi ve manevi tazminat talebine ilişkindir.

B.Değerlendirme ve Gerekçe

1.İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nın 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi aynı Kanun'un 369/1 hükmü ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davacı vekilinin tüm, davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2.Marka hakkının kazanılması bakımından hukukumuzda kural olarak tescil ilkesi esastır. Nitekim 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (SMK) 7. maddesi, korumanın tescil yoluyla elde edileceğini düzenlemiştir. Türk hukukunda marka hakkı, kural olarak Türk Patent ve Marka Kurumu nezdindeki sicile tescil ile doğar. Tescili esas alan sistemde, öncelik ve teklik ilkesi mevcuttur. Öncelik ilkesi marka hakkının korunması bakımından söz konusu olup, bu ilke gereğince önceki bir marka, bir malı veya hizmeti, tescil edildiği esnada, tescil için başvurusu yapılmış veya tescili gerçekleşmiş diğer bir markanın konusuna giren mallardan veya hizmetlerden ayırt etmesi koşuluyla marka tescilinin sağladığı koruma bakımından diğer markaya tercih olunur . Evrensel bir ilke olan öncelik ilkesi, işareti kullanan kişiye; aynı veya olarak kullanılan işaretlerde ve ticaret unvanı, işletme adı gibi unsurlarda kullanılan ibareler üzerinde söz konusu olabilir. Teklik ilkesi, sahibinin izni bulunsa bile bir markanın veya bu marka ile iltibasa mahal verecek derecede benzer işaretin, aynı veya aynı tür mallar veya hizmetler bakımından markanın sahibi dışındaki kişiler adına tescil edilemeyeceğini ifade etmektedir.

Türk marka hukukunda tescil ilkesinin istisnasını teşkil eden ve gerçek hak sahipliği esasının kabul edildiği düzenlemelerden biri, SMK'nın 6/3 hükmü düzenlemesidir. Bu düzenlemede, tescilsiz marka veyahut ticarette kullanılan bir işaretin sahibine belirli koşulların varlığı hâlinde diğer marka başvurusuna itiraz ile marka başvurusunun reddini sağlama imkânına yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre başvurudan veyahut rüçhan hakkı varsa rüçhan tarihinden evvel tescilsiz marka veyahut ticarette kullanılan bir işaret üzerinde hak iktisap edilmişse bu hak sahibinin itirazı neticesinde, marka başvurusu reddedilecektir.Bu ilke daha çok markayı kullanmakla maruf hale getirmiş kişinin, bu çabası karşılığında harcadığı emek, zaman ve paranın basit bir tescile kurban edilmemesi olgusudur.

Öte yandan hükümsüzlük hâlleri ve hükümsüzlük talebini düzenleyen SMK'nın 25/1 hükmü, SMK'nın 5. ve 6. maddelerinde sayılan hâllerin varlığını markanın hükümsüzlüğü nedeni olarak düzenlediğinden tescilsiz marka veyahut ticarette kullanılan başka bir işarete sahip kişinin, tescil edilen markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden talep etme hakkı mevcuttur. Bu itibarla, bir

markanın tescil başvurusundan veya rüçhan hakkı varsa rüçhan tarihinden evvel marka hakkına konu işaret, başkası tarafından oluşturulmuş ve kullanımla ayırt edicilik sağlanmışsa bu hakka dayanarak işaretin sahibinin marka başvurusuna itiraz etme ve tescili önleme hakkı mevcuttur. Marka üzerinde öncelik hakkı, markayı meydana getirerek kullanan ve ilgili pazarda marufiyet sağlayarak gerçek hak sahibi kabul edilen kişiye ait olup bu hâlde tescilin açıklayıcı etkisinden bahsedilecektir. SMK'nın 6/3 hükmü, markanın gerçek sahibi kişinin önceye dayanan markasal kullanımını tescilin kurucu etkisine yeğleyerek gerçek hak sahibini korumayı amaçlamaktadır.

SMK'da tescil sistemi esas alınmakla birlikte, marka hakkının seçme ve kullanma ile oluşacağı esası da tümüyle göz ardı edilmemiş, karma bir sisteme yer verilmiştir. Gerçek ihdas ve istimal(ilk defa kullanma) suretiyle vücut bulan marka hakkının tescil edilmeden korunması imkan ve ihtimali bertaraf edilmemiştir. (... Hukuku. Güncellenmiş 2. baskı. 2024. S.123)

Öte yandan Dairemizin 14.06.2012 tarih ve 2010/8788 E.- 2012/10516K. sayılı ilamında benimsendiği üzere; "Hukuka aykırı davranışın önlenmesine veya hukuka aykırı duruma son verilmesine ilişkin talebin kullanılmasını çok geciktiren kimsenin, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesinde anlamını bulan dürüstlüğe aykırı davranıp davranmadığının değerlendirilmesi gereklidir. Aradan 23 yıl gibi bir zaman geçtikten sonra davacı-karşı davalının hükümsüzlük davası açmasının TMK'nın 2. maddesi ile bağdaşmadığı... Her ne kadar kötüniyetli tescil halinde hükümsüzlük davası süreye tabi olmasa da bu hakkın kullanılmasının sınırının TMK 2.maddesi olduğu... Davacı-davalı şirketin ayakkabı emtiası yönünden yaptığı marka tescilinden itibaren 23 yıl gibi bir zaman boyunca bu markaya yatırımlar yapmasına sessiz kalarak davalı şirketin markası üzerinde emek sarf edip, masraf ve yatırımlar yaparak ticari çevrelerde tanıtmak suretiyle kendisine ait yeni bir değer oluşturduktan sonra söz konusu değerin yok edilmesi sonucuna yol açacak şekilde hükümsüzlük talep etmesi hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmiş ve TMK'nın 2.maddesi uyarınca korunmasının mümkün olmadığına" karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince alınan bilirkişi raporu ve dosya kapsamında bulunan belgeler dikkate alındığında davalının "..." ibaresi üzerinde, bu ibareyi fiilen kullanığı mal ve hizmetler yönünden önceye dayalı gerçek hak sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere davalının önceye dayalı gerçek hak sahibi olduğu mal ve hizmetler yönünden markanın hükümsüz kılınması mümkün değildir. Bu durumda TMK'nın 2. maddesi de dikkate alınarak sırf davalı tarafından davacı hakkında hükümsüzlük davası açmadığından hareketle öncelik hakkı bulunduğu markanın tesciline bu kez davacı tarafından hükümsüzlük davası açılmasının hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmek suretiyle davacının davaya dayanak markasının kapsamı, davalının ... numaralı markasının kapsamı ve davalının "..." ibaresi üzerinde önceye dayalı gerçek hak sahibi olduğu mal ve hizmetler değerlendirilerek ve gerekirse bu hususta bilirkişi kurulundan rapor alınarak varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde davalının 2016/... tescil numaralı markasının tüm hizmetler bakımından hükümsüzlüğüne karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacının tüm, davalının diğer temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalının temyiz

itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, HMK'nın 373/2 hükmü uyarınca dava dosyasının Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden davacıya yükletilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalıya iadesine,

26.03.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞIOY

Çoğunlukla ortaya çıkan uyuşmazlık, Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) madde (m) 6/3 hükmü kapsamında ticarette kullanma ile bir işaret üzerinde gerçek hak sahipliği kazananın, o işaretin başkası tarafından marka olarak tescil edilmesinden sonra, kendisinin de aynı veya benzer işareti daha önce fiili olarak kullandığı mal ve hizmetlerde marka olarak tescil ettirme hakkının bulunup bulunmadığı, yani gerçek hak sahibinin önceki tescili hükümsüz kıldırmadan kendi başvurusunu marka olarak tescil imkanı bulunup bulunmadığı, buradan varılacak sonuca göre, önceki tescil sahibi davacının gerçek hak sahibi olan davalı tarafından sonradan tescil ettirilen markanın hükümsüzlüğünü isteyip istemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlık bağlamında doğru sonuca varmak için öncelikle ilgili kavram ve ilkelerin açıklanmasında yarar vardır. İlgili ilkeler, Türk Marka Hukukunda geçerli olan; tescil ilkesi, tescilde öncelik ve teklik ilkesi ile gerçek hak sahipliği ilkesidir. İlgili kavram ise, üstün/öncelik haktır.

Daha önce tescil edilmiş veya tescili için başvurusu yapılmış olan bir marka ile aynı veya benzer bir işaretin bir başkası adına aynı ve/veya benzer mal ve/veya hizmetlerde marka olarak tescil edilememesi tescilde öncelik ve teklik ilkesidir. Bu ilkenin SMK'daki yansıması; marka tescilinde mutlak ret nedenlerini düzenleyen m. 5/1-ç hükmü, nispi ret nedenlerini düzenleyen m. 6/1 hükmü ile mutlak ve nispi ret nedenlerini hükümsüzlük sebepleri arasında sayan m. 25/1 hükmüdür. Bu ilke gereği, kural olarak bir markanın tek sahibi olur. Bu kuralın istisnası SMK'da düzenlenen birlikte var olma müessesesidir. SMK sisteminde birlikte var olma müessesesi iki durumda meydana gelebilir. Biri, SMK m. 5/3 hükmü uyarınca, önceki marka sahibinin muvafakat vermesi ile tescilli bir markanın aynısının veya benzerinin aynı veya benzer mal veya hizmetlerde başkası adına tescil edilmesi halidir. Diğeri ise önceki marka sahibinin sonradan yapılan tescile karşı beş yıl sessiz kalması ve dolayısıyla hak kaybının oluşmasıdır (SMK m. 25/6). Bu istisnalar dışında bir markanın aynısının veya benzerinin aynı ve benzer mal ve/veya hizmetlerde birden fazla kişi adına tescil edilmesine SMK izin vermemektedir. Bu bağlamda belirtmek gerekirse, önce tescil edilen marka her durumda sonraki tescile karşı korunmaktadır (Bkz. ...,..., hukukunda Birlikte Var Olma Sözleşmesi, ..., 2024, s. 1 vd.). Zira, SMK ile sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir (SMK m. 7/1). Marka korumasının tescil yoluyla elde edilmesi de, marka hukukunda tescil ilkesi olarak ifade edilmektedir.

Gerçek hak sahipliği ilkesi ise, bir markanın ihdas ve istimal edilerek piyasada maruf hale getirilmesidir. Bu ilke uyarınca ilk defa bir markayı ihdas ve istimal edip piyasada maruf hale getiren kişi marka üzerinde gerçek hak sahibidir (..., SMK Şerhi, ..., ... 2021, s. 1619). Bu ilkenin SMK'daki yansıması da, önceki tescil gibi, öncelik/üstün hakkın marka tescilinde bir nispi ret nedeni olarak SMK m. 6/3'de, bir hükümsüzlük sebebi olarak m. 25/1'de düzenlenmiş olmasıdır. SMK m. 6/3'e

göre, başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine marka başvurusu reddedilir. Öncelik/üstün hak sahibinden başkası tarafından o işaret için yapılan başvuru tescil edilirse üstün hak sahibi tarafında tescilden itibaren beş yıl içerisinde m. 25 uyarınca açılacak hükümsüzlük davası ile marka hükümsüz kılınabilmektedir.

Bu durumda belirtmek gerekir ki, anılan temel ilkeler ve istisnalar gereği marka hukukunda üstün/öncelik hakkı sahibine (gerçek hak sahibine) tanınan hakkın kapsamı, yani öncelik hakkının sınırlar; bir, başkası tarafından yapılan marka tescil başvurusuna itiraz edip öncelik hakkı kapsamındaki mal ve/veya hizmetler yönünden tescile engel olmak, iki, itiraza rağmen tescil gerçekleşirse TÜRKPATENT YİDK kararının iptali ile birlikte tescil edilmişse hükümsüzlük davası açmak, üç, itiraz süresi geçirilir ve dolayısıyla tescil gerçekleşirse SMK m. 25 uyarınca beş yıl içinde hükümsüzlük davası açıp markayı hükümsüz kıldırmak, dört, öncelik hakkı kapsamındaki mal ve/veya hizmetlerde tescilsiz kullanmak ve dolayısıyla kendisine karşı açılacak tecavüz davalarında öncelik hakkını bir defi olarak ileri sürmekten ibarettir. SMK, bunların dışında herhangi bir hakkı öncelik/üstün hak sahibine tanımamıştır (bkz. ..., ..., Marka Hukukunda Kullanıma Dayalı Öncelik Hakkı, ... Üniversitesi ..., Yüksek Lisans Tezi, s. 130 vd.).

Bu nedenle, gerçek hak sahipliği ile tescilde öncelik ve teklik ilkesi çatışır ise, tescilde öncelik ve teklik ilkesine öncelik tanınması gerekmektedir. Zira SMK, öncelik/üstün hak sahipliğine dayanılarak mükerrer marka tesciline izin vermemektedir. Tekrar etmek gerekirse, SMK m. 6/3 hükmü öncelik hakkı sahibine üçüncü kişilerin başvurularına itiraz etme ve tescili halinde m. 25 uyarınca hükümsüzlük davası açma yetkisi vermektedir. Buna karşın, öncelik hakkı sahibinin, tescil edilmiş olan üçüncü kişi markasını hükümsüz kıldırmadan kendi başvurusunu marka olarak tescil ettirme imkanı bulunmamaktadır. Şayet kendi başvurusunu tescil ettirmiş olursa, üçüncü kişi üstün hak sahibinin sonradan tescil ettirdiği markasını hükümsüz kıldırabilir. Meğerki üçüncü kişinin tescilinden itibaren öncelik hakkı sahibi 5 yıl süre ile susmamış olsun (bkz. ..., s. 1011; ..., ..., Hukuku, 5. Baskı, onikilevha, İstanbul 2023, s. 459).

Yargıtayın istikrar kazanmış içtihatları da bu yöndedir. Diğer bir ifade ile Yargıtay istikrarlı olarak gerçek hak sahipliği ilkesi ile tescilde öncelik ve teklik ilkesinin çatışması halinde tescilde öncelik ve teklik ilkesine üstünlük tanımaktadır. Aksine bir uygulaması bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile Yargıtayın yerleşik içtihatları, istikrarlı bir şekilde tescilde öncelik ve teklik ilkesine üstünlük tanıma yönündedir (bkz. Yargıtay 11. HD, T. 25.03.2019, S. 2028/279-2166 sayılı; 11. HD, T. 23.12.2015, S. 6134/13829 sayılı; ....-..). Buna karşın, tescilli marka sahibinin açtığı markaya tecavüz davasında öncelik hakkı bir def'i olarak ileri sürülebilmektedir.

Bu açıklamadan sonra somut olay değerlendirildiğinde, çoğunlukla ortaya çıkan uyuşmazlık bağlamında, davacı önceki tescilli markasına dayanarak sonra tescil edilen davalının markasının hükümsüzlüğünü istemiş, davalı ise üstün hak sahibi olduğunu belirtip öncelik hakkının bulunduğunu bir def'i olarak ileri sürmüştür. Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde Bölge Adliye Mahkemesince Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları doğrultusunda tescilde öncelik ve teklik ilkesine üstünlük tanınarak davalının 2016/... tescil numaralı markasının kapsamındaki tüm hizmetler bakımından hükümsüzlüğüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun olup onanması

gerektiği görüşünde olduğumdan ve ayrıca sayın çoğunluğun bozma yönündeki kararı Dairenin istikrar kazanmış önceki kararlarından, yani yerleşmiş içtihadından dönme anlamına geldiğinden, Yargıtay Kanunu m. 15/2-b hükmü uyarınca içtihatların birleştirmesi yoluna gidilmeden, kararın bozulması suretiyle Dairenin yerleşmiş içtihadından dönülmesinin de doğru olmadığı kanaatinde olduğumdan, sayın çoğunluğun BOZMA yönündeki görüşüne katılmamaktayım.